

การศึกษาโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์
การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

A Study of the Don Hoi Lot Tourism Value Chain in Samut Songkhram Province
under the Circumstances of the Coronavirus Disease 2019 (COVID - 19) Epidemic

จตุภัทร จินดาศักดิ์^{1*} ทองแท่ง ทองลิ้ม² และ เชิดชัย ฐะระแพ่ง³
Jatuphatr Jindasak^{1*}, Tongtang Tonglim² and Chertchai Thurapaeng³

*Corresponding author, e-mail: jatuphatr1688@gmail.com

Received: April 8th, 2021; Revised: May 16th, 2021; Accepted: May 20th, 2021;

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) 2. เพื่อศึกษากิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ผู้ประกอบการ ตัวแทนท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว โดยเชิงปริมาณ 330 คน และเชิงคุณภาพ 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ปัจจัยต้นน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความพึงพอใจ ระดับปานกลาง คือ วิถีชีวิต ค่าน้ำค่าไฟ สินค้าและบริการ อาหารและเครื่องดื่ม และระดับน้อย คือ ขยะและภาครัฐ ปัจจัยกลางน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก คือ สถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและบริการ การขนส่ง และปัจจัยปลายน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.20 คือ นักท่องเที่ยว 2. ผลการศึกษากิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า กิจกรรมภายในองค์กรแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน โดยมีแนวทางส่งเสริมและ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Student in Doctor of Philosophy Program in Industrial Technology Management,
Muban Chombueng Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Assistant Professor in Doctor of Philosophy Program in Industrial Technology Management,
Muban Chombueng Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Assistant Professor in Doctor of Philosophy Program in Industrial Technology Management,
Muban Chombueng Rajabhat University

พัฒนากิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว ดังนี้ 1) ควรนำเอกลักษณ์และลักษณะเด่นของดอนหอยหลอดใช้เป็นแผนในการสร้างมูลค่าเพิ่มมูลค่าให้กับดอนหอยหลอด 2) ควรนำเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาช่วยในการสื่อสาร เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์และสื่อสังคมเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยเพิ่มเติมภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) เป็นต้น 3) ควรมีการพัฒนาการปฏิบัติการด้านท่องเที่ยวดอนหอยหลอดอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน และ 4) ควรประยุกต์แนวทางการบริหารจัดการโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมกับทุกกิจกรรมการท่องเที่ยวของดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม

คำสำคัญ: โซ่คุณค่า การท่องเที่ยว ดอนหอยหลอด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The research aimed to 1. study the tourists' satisfaction towards Don Hoi Lot, Samut Songkhram province under the circumstances of the Coronavirus disease 2019 (COVID - 19) epidemic and 2. study the value chain activity of the tourism in Don Hoi Lot, Samut Songkhram province under the circumstances of the Coronavirus disease 2019 (COVID - 19) epidemic. The research samples were stakeholders of the Don Hoi Lot tourism value chain that consisted of entrepreneurs, travel agencies and tourists. There were 330 people in quantitative research and 30 people in qualitative research. The instruments of data collection were questionnaire and interview form. The statistical analysis used in this research were percentage, mean and standard deviation. The results revealed that 1. the tourists' satisfaction included the upstream factors had the overview average level at the mean of 2.95. After considered in each item found that the average level were the ways of life, the average costs of water and electricity, goods and services, and food and beverage, respectively, and the low level included garbage and government sector, respectively. Moreover, the tourists' satisfaction of the midstream factors had the overview high level at the mean of 3.80. After considered in each item found that the high level were tourist attraction, accommodation, and transport service. The tourists' satisfaction of the downstream factors had the overview average level at the mean of 3.20. 2. According to the research results of value chain activity of the tourism in Don Hoi Lot, Samut Songkhram province, it found that there were two types of the activities: main activity and support activity. Moreover, the guideline for promotion and development of value chain activity of the tourism included 1) to use the specific identification of the location of Don Hoi Lot as value-added plan, 2) to use technology in communication such as making public relation on website and various social media about Don Hoi Lot tourism activities, additional preventive measures under the circumstances of the Coronavirus disease 2019 (COVID - 19) epidemic, 3) to develop tourism operations regularly for increasing the

competitiveness sustainably, and 4) to apply the guideline of the Don Hoi Lot tourism value chain management to cover all tourism value chain activities, increasingly.

Keywords: Value Chain, Tourism, Don Hoi Lot, Coronavirus Disease 2019

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชุมชน รวมไปถึงการค้าและการลงทุน สามารถช่วยเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงครามที่มีลักษณะเด่นที่หาพบได้ยากในประเทศไทยคือดอนหอยหลอด ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนจากแม่น้ำและตะกอนจากทะเลบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง เกิดเป็นสันดอนยื่นออกไปในทะเลราว 8 กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่เป็นชายฝั่งราบเรียบที่พื้นเป็นทรายและตะกอน เวลานั้นน้ำจะปรากฏพื้นโคลนเลนกว้างราว 4 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นเป็นตะกอนนุ่มและอุดมไปด้วยแร่ธาตุ ทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเยี่ยมชมตลอดเวลา โดยเฉพาะช่วงวันหยุดเทศกาลต่างๆ จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีมากกว่าวันธรรมดา สาเหตุที่ดอนหอยหลอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากดอนหอยหลอดมีหอยหลอดชุกชุมมากและมีทัศนียภาพที่สวยงามมีเอกลักษณ์ ยามปกติเวลาน้ำขึ้น ดอนจะจมหายไปใต้น้ำ ไม่มีร่องรอยของดอนหอยหลอดอยู่เลยแต่พอน้ำลงจะปรากฏพื้นที่ดอนหอยหลอดโผล่ขึ้นมาทีละน้อย แต่เนื่องจากปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากจึงมีการจับหอยหลอดมาเพื่อให้ นักท่องเที่ยวบริโภคจนทำให้หอยหลอดเจริญเติบโตไม่ทันความต้องการของนักท่องเที่ยว (ประพิม ปิยางสุ และกัลยา วัฒนากร, 2560 : 16) ทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวเช่น ภาชนะบรรจุอาหาร ส่วนใหญ่เป็นภาชนะที่ย่อยสลายยาก ได้แก่ โฟม ถุงพลาสติก เป็นต้น เกิดผลกระทบในเรื่องการท่องเที่ยวในด้านการจัดการด้านขยะ ซึ่งเป็นผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกและประเทศไทย รวมถึงมาตรการต่างๆ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญคือบทบาทของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการทำงานร่วมกันเพื่อฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้ดำเนินต่อไปเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563 : 3)

ขณะที่สถานการณ์ COVID - 19 ยังคงขยายวงกว้างอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ประเทศ รวมถึงในประเทศไทยอีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดเป็นอย่างมาก รัฐบาลถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีมาตรการกำกับนโยบาย และหน่วยงานของภาครัฐที่เป็นเครื่องมือ ส่วนสำคัญในการบริหารจัดการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาใช้คุณค่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) โดยการวิเคราะห์กิจกรรมของ Porter (1985 : 60 - 78) ใช้คุณค่า (value chain) ประกอบด้วย กิจกรรมที่มี ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับปัจจัยการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการนำวัตถุดิบป้อนเข้าสู่กระบวนการ ผลิต กระบวนการจัดจำหน่าย กระบวนการจัด ส่งสินค้าสู่ผู้บริโภค และกระบวนการบริการ หลังการขาย การสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือ บริการนั้น ซึ่งมีส่วนช่วยใน การพัฒนาการ

ท่องเที่ยว และบริการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์สูงสุดผลการศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
2. เพื่อศึกษากิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ประกอบด้วย ผู้ประกอบการ ตัวแทนท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่เลือกมาโดยการสุ่มโดยบังเอิญ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538 : 185) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

โดยที่ n คือ จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ต้องการ (0.30)

Z คือ ระดับของความมั่นใจ ที่สำคัญทางสถิติ: 0.05 เท่ากับ 1.96

e คือ อัตราส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (0.05)

จากสูตรสามารถแทนค่า ดังนี้

$$n = \frac{0.30(1-0.30)1.96^2}{0.05^2}$$

$$= 330 \text{ คน}$$

จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 330 คน สามารถแบ่งสัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้ ผู้ประกอบการ 50 คน ตัวแทนท่องเที่ยว 50 คน และนักท่องเที่ยว 230 คน

งานวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ประกอบการ 10 คน ตัวแทนท่องเที่ยว 10 คน และตัวแทนนักท่องเที่ยว 10 คน รวมจำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับการใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวตอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) หากคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (tryout) จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ 0.740

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากผู้ประกอบการ 10 คน ตัวแทนท่องเที่ยว 10 คน และนักท่องเที่ยว 10 คน รวมจำนวน 30 คน การสัมภาษณ์ใช้คำถามแบบปลายเปิดเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะและมุมมองต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นแปลความหมายด้วยเกณฑ์การประเมินของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของโซ่คุณค่า (value chain) ที่ได้กำหนดขึ้นโดยการวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ ส่วนวิธีการทางคุณภาพ คือ การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยจากเอกสารดังกล่าวประกอบกับเอกสารอื่นๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดังกล่าวข้างต้น

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 52 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 70 ปี และประชากรในชุมชน ร้อยละ 10 เป็นนักท่องเที่ยว ร้อยละ 90 จบปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 52 มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 30,000 เป็นส่วนมาก

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตอนหยอหยอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ประกอบด้วยปัจจัยต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตอนหยอหยอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ความพึงพอใจ	Mean	S.D.	ผลลัพธ์
ปัจจัยต้นน้ำ			
วิถีชีวิต	3.50	0.75	ปานกลาง
อาหารเครื่องดื่ม	3.10	0.67	ปานกลาง
สินค้าบริการ	3.20	0.49	ปานกลาง
น้ำไฟ	3.40	0.49	ปานกลาง
ขยะ	2.50	0.81	น้อย
ภาครัฐ	2.00	0.78	น้อย
รวมรายด้าน	2.95	1.04	ปานกลาง
ปัจจัยกลางน้ำ			
ที่พักบริการ	3.80	0.60	มาก
สถานที่ท่องเที่ยว	4.00	0.78	มาก
การขนส่ง	3.60	0.67	มาก
รวมรายด้าน	3.80	0.81	มาก
ปัจจัยปลายน้ำ			
นักท่องเที่ยว	3.20	0.90	ปานกลาง
รวมรายด้าน	3.20	0.90	ปานกลาง
โดยรวม	3.23	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตอนหยอหยอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.23 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต้นน้ำ พบว่า มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 2.95 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ วิถีชีวิต ค่าน้ำค่าไฟ สินค้าและบริการ อาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 3.50, 3.40, 3.20, 3.10 ตามลำดับ และระดับน้อย คือ ขยะและภาครัฐ มีค่าเฉลี่ย 2.50, 2.00 ตามลำดับ ปัจจัยกลางน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก คือ สถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและบริการ การขนส่ง มีค่าเฉลี่ย 4.00, 3.80, 3.60 ตามลำดับ และปัจจัยปลายน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20

ผลการศึกษากิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ผลการสัมภาษณ์กิจกรรมในการจัดการโซ่คุณค่า แบ่งตามปัจจัยต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้

1. ปัจจัยต้นน้ำ

1.1 วิถีชีวิตยังคงอยู่ในสภาพเดิมตามธรรมชาติทำให้ค้าขายได้เหมือนในอดีต มีการอนุรักษ์หอยหลอด รักษาสิ่งแวดล้อมได้ดีประชาชนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ใช้ชีวิตเรียบง่าย

1.2 อาหารเครื่องดื่มสะอาดราคามาตรฐานมีครบทุกอย่างทั้งหอยปูปลาทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม มีสินค้าที่ระลึกมากมาย

1.3 สินค้าและบริการ ได้แก่ ที่พักร้านอาหารสินค้าที่ระลึก บริการเรือนำเที่ยวบริเวณดอนหอยหลอดเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว

1.4 น้ำและไฟฟ้าสะดวก มีน้ำจืดมีบริการเพียงพอ

1.5 การจัดการด้านขยะมีการแยกขยะเป็นประเภท พบปัญหาขยะจำนวนมาก เจ้าหน้าที่จำกัด

1.6 รัฐบาลและหลายภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และมีการคัดกรองนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

2. ปัจจัยกลางน้ำ

2.1 ที่พัก/ บริการมีที่พักให้เลือกมากมาย มีเจ้าหน้าที่ดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง มีระบบการคัดกรองนักท่องเที่ยวจากที่พักและระบบการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

2.2 สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นป่าไม้ชายเลน และดอนหอยหลอดเหมาะสำหรับการพักผ่อนท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติ

2.3 การคมนาคม/ การเดินทางเป็นระเบียบและสะดวกในทุกเส้นทางใกล้กรุงเทพฯ ทั้งทางบกและทางน้ำ

3. ปัจจัยปลายน้ำ

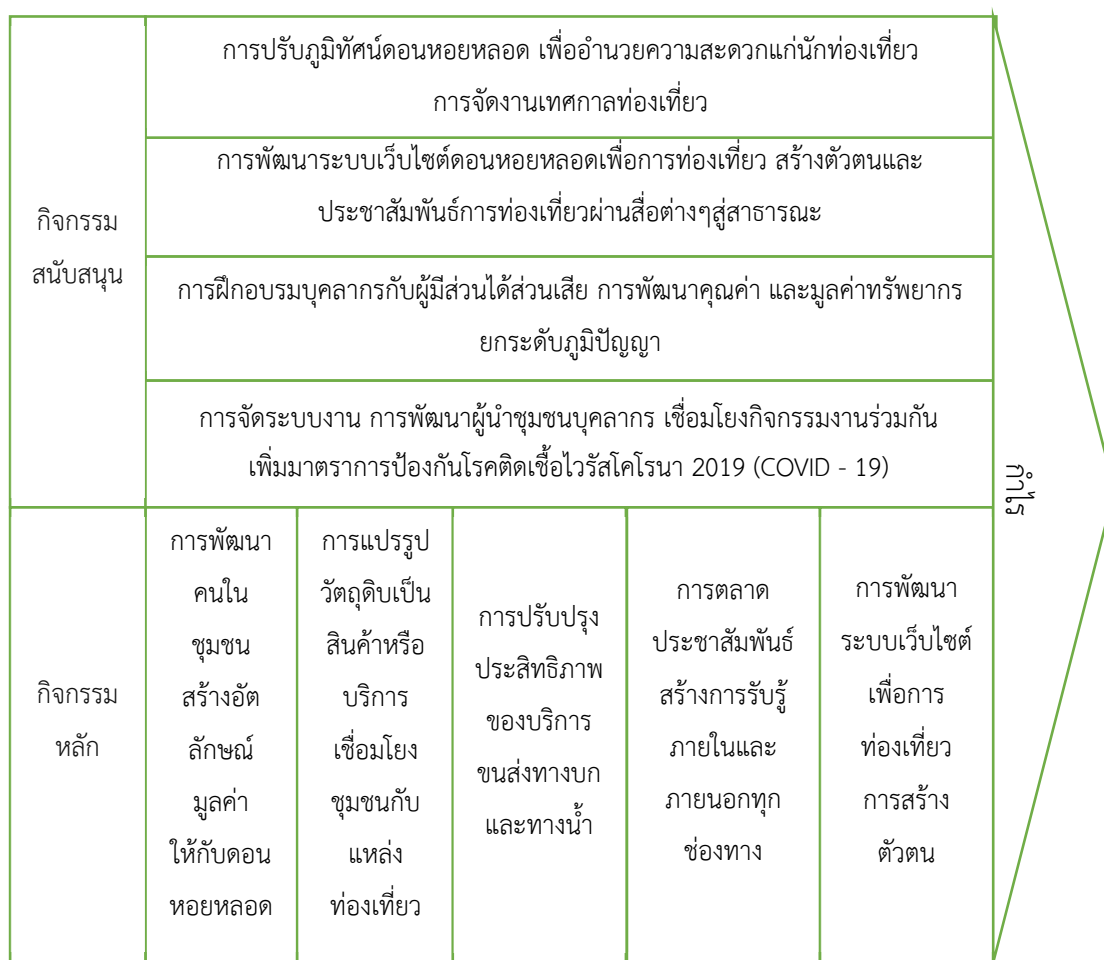
3.1 นักท่องเที่ยวให้ความสนใจท่องเที่ยวดี มีกิจกรรมมากมายที่นักท่องเที่ยวมีพึงพอใจ คือ สถานที่ท่องเที่ยว ที่พักบริการ และการขนส่ง

ผลการวิเคราะห์กิจกรรมโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

กิจกรรมโซ่คุณค่าเป็นลูกโซ่แห่งกิจกรรมที่สร้างสรรค์คุณค่าต่อเนื่องสัมพันธ์กันเหมือนกับลูกโซ่เพื่อส่งมอบคุณค่าทั้งหมดให้กับลูกค้า โดยแต่ละกิจกรรมจะมีส่วนช่วยก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มเป็นช่วงๆ นับตั้งแต่การนำวัตถุดิบที่ได้จากผู้จัดหาเข้ามาเข้าสู่กิจกรรม การผลิต จนกระทั่งผ่านออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และสิ้นสุดที่ผู้จัดหาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย รวมทั้งกิจกรรมการ บริการหลังการขาย โดยกิจกรรมโซ่คุณค่าประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน ซึ่งกิจกรรมหลัก (primary activities) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือ บริการ การตลาด และการขนส่งสินค้าหรือ บริการไปสู่ผู้บริโภค ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการให้ลูกค้าประทับใจ และกิจกรรมสนับสนุน (support activities) การที่จะดำเนินกิจกรรมหลักให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

จำเป็นจะต้องมีกิจกรรมสนับสนุนเสริม ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี และการจัดหา (ยรรยง ศรีสม, 2553 : 43)

งานวิจัยนี้สามารถแบ่งกิจกรรมภายในองค์กร ออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กิจกรรมใช้คุณค่าแนวทางการดำเนินงานการท่องเที่ยวคนทอหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้
สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

จากรูปที่ 1 สามารถอธิบายดังนี้

1. กิจกรรมหลัก เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ได้แก่

1) การพัฒนาคนในชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ สถานที่บริการ การรักษาชุมชนที่มีอัต
ลักษณ์ กิจกรรมสำคัญที่ช่วยสร้างมูลค่าให้กับคนทอหอยหลอด

2) การดำเนินงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปวัตถุดิบเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น การวางระบบบริหารจัดการคอนกรีตเพื่อรองรับการท่องเที่ยว การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงชุมชนกับหมู่บ้าน และแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นกิจกรรมหลักรับจำนวนไม่เกิน 5 คน

3) การปรับปรุงประสิทธิภาพของบริการขนส่งทางบกและทางน้ำโปรแกรมทัวร์ควรให้ของแต่ละบุคคลโดยเน้นกิจกรรมหลักจำกัดจำนวนไม่เกิน 5 คน

4) การตลาด ชักชวนให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการรวมถึงการเชื่อมต่อกับตัวแทนการท่องเที่ยว โดยชุมชนเอง การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ภายในและภายนอกทุกช่องทาง

5) การเพิ่มมูลค่าหรือบำรุงรักษาสถานที่รวมถึงบริการหลังการขาย เช่น การพัฒนาระบบเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยว การสร้างตัวตน และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวคอนกรีตส่งเสริมการท่องเที่ยวคอนกรีตผ่านสื่อต่างๆสู่สาธารณชนสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับนักท่องเที่ยว ให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

2. กิจกรรมสนับสนุน เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ได้แก่

1) การวางแผนการจัดเตรียมระบบงานต่างๆรวมถึงการพัฒนาผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยวการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคอนกรีตจัดทำแผนยกระดับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวคอนกรีต ด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกิจกรรมงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องแบบวันระยะห่าง

2) การฝึกอบรมบุคลากรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนไม่เกิน 10คน ใส่แมสเว้นระยะห่างกัน 1เมตร การพัฒนาคุณค่าและมูลค่าทรัพยากร ยกระดับภูมิปัญญาพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และพัฒนาตราสินค้าเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพบริการและบริการด้านการท่องเที่ยว.

3) การพัฒนาระบบเว็บไซต์คอนกรีตเพื่อการท่องเที่ยว สร้างตัวตนและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆสู่สาธารณะ เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยป้องกันการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดังนี้ 1) รักษาระยะห่างที่ปลอดภัยจากผู้ไอหรือจาม 2) สวมหน้ากากอนามัย และ 3) หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น

4) การปรับภูมิทัศน์คอนกรีตสร้างและพัฒนาแหล่งจำหน่ายสินค้าโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การจัดงานเทศกาลท่องเที่ยว โดยเน้นมาตรการการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) การจัดกิจกรรมควรเน้นเป็นกิจกรรมส่วนตัว หลีกเลี่ยงการพบเจอคนมากๆ สวมแมส ล้างมือ เว้นระยะห่าง

ข้อเสนอแนะในการเพิ่มมาตรการหลัก ด้านการท่องเที่ยวคอนกรีตภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) (กรมการท่องเที่ยว, 2563 : 2 - 4) ดังนี้

1. เพิ่มมาตรการคัดกรองวัดไข้และอาการเสี่ยงก่อนเข้าบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวคอนกรีต
2. จัดพื้นที่ต้อนรับผู้รับบริการให้เหมาะสม สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
3. จัดจุดล้างมือหรือเจลแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ
4. จัดระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร

5. ทำความสะอาดพื้นที่ บริเวณพื้นผิว อุปกรณ์ที่มีการสัมผัสร่วมกัน ด้วยน้ำยาทำความสะอาด และ อาจฆ่าเชื้อด้วยโซเดียมไฮโปคลอไรท์(น้ำยาฟอกขาว) 0.1% หรือแอลกอฮอล์ 70% เป็นต้น
6. ไม่จัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก เหลือเวลา ลดเวลาทำกิจกรรม
7. จัดให้มีบริการชำระเงินที่ปลอดภัย เพื่อลดปริมาณการพูดคุย สัมผัส ระหว่างพนักงาน ของสถานประกอบการกับผู้รับบริการ
8. ทำป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำการปฏิบัติตัว การสังเกตอาการ และการป้องกันโรคและอื่นๆ เกี่ยวกับโรค COVID-19

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาใช้คุณค่าการท่องเที่ยวตอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.23 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต้นน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 2.95 ปัจจัยกลางน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 และปัจจัยปลายน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20

2. กิจกรรมใช้คุณค่าการท่องเที่ยวตอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สามารถแบ่งกิจกรรมภายในองค์กรออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน โดยมีแนวทางส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมใช้คุณค่าการท่องเที่ยวตอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สรุปดังนี้

2.1 การท่องเที่ยวตอนหอยหลอดควรนำเสนอลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นของตอนหอยหลอดให้ประชาชนได้รับทราบ สร้างเอกลักษณ์ให้ตอนหอยหลอดสร้างความแตกต่าง อันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มมูลค่าให้กับตอนหอยหลอด

2.2 การท่องเที่ยวตอนหอยหลอดควรนำเทคโนโลยีเข้ามาให้มากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารที่ช่วยในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้นนอกจากนี้ยังช่วยประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ผ่านเว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย (social media) ที่น่าสนใจ การเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยป้องกันไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

2.3 ควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวตอนหอยหลอดอย่างสม่ำเสมอ และต้องอนุรักษ์วิถีชีวิตวัฒนธรรมทรัพยากรสิ่งแวดล้อมถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของการท่องเที่ยวให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน

2.4 การท่องเที่ยวตอนหอยหลอดควรประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการใช้คุณค่าตอนหอยหลอดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาให้ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของใช้คุณค่า ในการสร้างมูลค่าเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวที่ตอนหอยหลอดอาจมีการศึกษาแยกแต่ละกิจกรรมช่วงโควิดไม่ควรให้ให้มีกิจกรรมมากเกินไป ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมใช้คุณค่าในแต่ละพื้นที่

อภิปรายผล

งานวิจัยศึกษาการศึกษาใช้คุณค่าการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดจังหวัดสมุทรสงครามภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tapper and Font (2004 : 1 - 2) ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ระบบไฟฟ้าและน้ำประปา การกำจัดขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่ การผลิตอาหารเพอร์นิเจอร์และการแปรรูปหัตถกรรม งานวิจัยเกี่ยวกับใช้คุณค่าการท่องเที่ยวปัจจัยกลางน้ำจากการศึกษาและวิจัยพบว่าตัวแปรกลางน้ำเป็นกระบวนการระหว่างการผลิตผลิตภัณฑ์และบริการให้กับลูกค้า สอดคล้องกับ ญาลิสสาห์ ต้นสอน (2559 : 86) แนวทางการพัฒนาใช้คุณค่าเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการของไทย หน่วยงานการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการเปิดเสรีทางการค้า ตามกรอบความร่วมมืออาเซียนพบว่า 1) ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาใช้คุณค่าประกอบด้วย 6 ปัจจัยดังนี้ 1. ความสามารถในการบริการเพื่อจัดการกิจกรรมสนับสนุนในใช้คุณค่า 2. ความสามารถหลักของการบริการ 3. ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ 4. การพัฒนาเว็บไซต์ที่เข้าถึงง่ายและน่าดึงดูด 5. เครือข่ายความร่วมมือ/ พันธมิตรและ 6. ความรู้ความเข้าใจในกลุ่มประเทศอาเซียน 2) แนวทางการพัฒนามี 4 ด้านคือ 1. การบริการที่เป็นเลิศ 2. การสร้างนวัตกรรมเชิงคุณค่า 3. การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และ 4. ความสัมพันธ์ของกิจกรรม/เหตุการณ์ ตามมาตรการภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และสอดคล้องกับการศึกษา วิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร ในส่วนของผลกระทบจากวิกฤตสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลด้านเศรษฐกิจ สังคมในยุคความปกติใหม่ (new normal) จึงจะเป็นทั้งเรื่องของเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคน การใช้จ่ายใช้สอย การบริโภค การไปทำงาน การใช้บริการขนส่งสาธารณะ การเดินทาง การท่องเที่ยว เศรษฐานนท์ ขอบประดิษฐ์ (2563 : 10)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดเพื่อประสิทธิภาพการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพิ่มมาตรการหลัก ด้านการท่องเที่ยวดอนหอยหลอดภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพของใช้คุณค่าของดอนหอยหลอดในกิจกรรมต่างๆ ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2563). *คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19)* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2564, จาก : https://thailandsha.tourismthailand.org/file/COVID-19_th.pdf.
- ญาลิสสาห์ ต้นสอน. (2559). แนวทางการพัฒนาใช้คุณค่าเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการของการบริษัทนำเที่ยวของไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้าตามกรอบความร่วมมือของอาเซียน, *BU ACADEMIC REVIEW*, 15(1), 86 - 100.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 232 หน้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 228 หน้า.
- ประพิม ปิยางสุ และกัลยา วัฒนากร. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ*, 5(5), 15 - 24.
- ยรรยง ศรีสม. (2553). ห่วงโซ่คุณค่า (ตอนจบ) Value Chain ในงานโลจิสติกส์. *Technology Promotion*, 37(211), 39 - 44.
- ศุภานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2563). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 3(2), 1 – 14.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *COVID-19 และผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2564, จาก : <https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/4-1TourismEconomicVol4.pdf>.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage : Creating and Sustaining Superior Performance*. New York : Free Press.
- Tapper, R. and Font, X. (2004). *Tourism Supply Chains-Report of a Desk Research Project for The Travel Foundation* [Online]. Retrieved January 17th, 2021, Available : <https://icrtourism.com.au/wp-content/uploads/2012/09/TourismSupplyChains.pdf>.